

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 26/2019. (VII. 23.) AB HATÁROZATA

a Kúria Pfv.IV.21.039/2017/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Dienes-Oehm Egon, dr. Stumpf István és dr. Varga Zs. András* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Szívós Mária* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.21.039/2017/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (Dr. Kovács Loránd, Dr. Kovács Loránd Ügyvédi Iroda, 1036 Budapest, Kolosy tér 5-6.) útján eljárva, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.009/2018/4/II. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg azt. Az indítványozó álláspontja szerint a bíróság döntése ellentétes az Alaptörvény II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való joggal, valamint a VI. cikk (1) bekezdése szerinti magánélet tiszteletben tartásához fűződő alapvető joggal.
- [2] 2.1. Az indítványra okot adó ügyben egy internetes honlap közzétett egy cikket, melyben az indítványozó külföldi nyaralásáról írt, és a cikkhez az indítványozóról több kép- és videó felvételt használt fel. Az internetes sajtótermék 2015. december 8. és 2016. április 20. között több alkalommal írt az indítványozó külföldi nyaralásáról, felhasználva az arról készült képeket. Az indítványozó előadta, hogy sem a felvételek felhasználásához, sem azok közzétételéhez nem járult hozzá.
- [3] Az indítványozó keresetet terjesztett elő az internetes sajtótermék kiadójával szemben, kérve a képmáshoz való joga megsértésének a megállapítását, az internetes sajtótermék kötelezését a jogsértés abbahagyására, a megállapított jogsértések közzétételére és nyilvános bocsánatkérésre. Az internetes sajtótermék kiadója azzal érvelt, hogy az indítványozóról egy olyan szórakozóhelyen készült kép, ahova csak jeggyel lehetett bemenni, és a jegyértékesítés általános szerződési feltételei szerint a jegy vásárlója hozzájárul ahhoz, hogy reklámcélra a személyére is kiterjedő felvétel készüljön, és azt a szórakozóhely a saját tevékenysége során felhasználja. Az indítványozó a perben vitatta, hogy jegyet kellett volna váltania, állítása szerint sem kifejezetten, sem ráutaló magatartással nem járult hozzá képmásának rögzítéséhez.
- [4] Az alperes másodlagosan azzal érvelt, hogy az indítványozó állítólag kormányzati tanácsadóként működik, rendszeresen feltűnik politikai vezetők, kormányhoz közel álló személyek társaságában, és ebből következően a jövedelmi helyzetére utaló, életmódjával kapcsolatos információ a közvélemény érdeklődésére is számot tart.
- [5] Az elsőfokú bíróság elfogadta az alperesnek azt az érvelését, hogy az indítványozó életvitelére vonatkozó információ nyilvánosság elé tárása közérdek, ezért a keresetet elutasította. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét eltérő indokolással, de helyben hagyta. A másodfokon eljáró bíróság a döntését arra alapította, hogy az indítványozó nemcsak a képek elkészítéséhez, hanem azoknak a szórakozóhely reklámozása céljából történő felhasználásához is engedélyt adott. A bíróság továbbá nem tartotta az indítványozót olyan magánszemélynek, aki személyiségi jogvédelemre jogosult abban az esetben, ha magánéletével kapcsolatos információ jut a sajtó tudomására. Az Ítéltábla álláspontja szerint az indítványozó magánzférája lényegében az emberi méltóság védelmére korlátozódik.

- [6] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, amely osztotta a Fővárosi Ítéltábla álláspontját.
- [7] 2.2. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó hivatkozott arra, hogy egy fénykép média általi felhasználása általában a véleménynyilvánítás szabadságának oltalma alá tartozik, jelen esetben azonban a perben kifogásolt felvételek semmilyen „véleményt” nem közölnek, pusztán az indítványozó arcképét ábrázolják. Az indítvány szerint a képfelvételek (azok helyszíne, az azokon látható környezet) nem hordoznak olyan információt, amely a közérdekű társadalmi vita lefolytatására alkalmas lenne. Erre tekintettel a képek bemutatása nem adhat alapot az indítványozó személyiségi jogának a korlátozására. Az indítványozó hivatkozott az Alkotmánybíróság 28/2014. (IX. 29.) AB határozatára, amelyből azt a következtetést vonta le, hogy jelen esetben nincs egyensúlyban a képfelvétel közlése és a személyiségi jog védelme. Mivel a közlés öncélú, nem is részesülhet alkotmányos védelemben.
- [8] Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a közszereplő képmása is csak a közszerepléssel összefüggésben használható fel az érintett hozzájárulása nélkül. Álláspontja szerint nem szolgálhat a közszereplő konkrét megnyilvánulásaitól független gondolati tartalmak, vélemények illusztrálására.
- [9] Az indítványozó azt is előadta, hogy soha nem jelent meg a nyilvánosság előtt, nem vállalt közszereplést. Személyét csupán a sajtó kapta fel, ez azonban nem lehet automatikusan velejárója személyiségi jogának korlátozására.
- [10] Mindezekből az indítványozó az Alaptörvény II. cikkének és VI. cikk (1) bekezdésének sérelmére következtetett.

II.

- [11] Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.”

„IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

(2) Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit.”

III.

- [12] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek.
- [13] 1. Az Abtv. 27. §-a alapján az „alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés
- a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és
- b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”.
- [14] Az Abtv. 30. § (1) bekezdéséből következően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése pedig rögzíti, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, melynek részleteit az (1a) és (1b) bekezdések szabályozzák.
- [15] Az indítványozó megjelölte az indítványozó jogosultságát, valamint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) be-

kezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány benyújtását részletesen indokolta, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jogok sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó kifejezetten kérte a vonatkozó bírói döntés megsemmisítését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].

- [16] Az indítványozó a támadott döntést 2018. május 22-én vette át, és az alkotmányjogi panasz beadványát 2018. július 20-án nyújtotta be. Megállapítható tehát, hogy az Abtv. 30. § (1) bekezdésben rögzített határidőn belül élt az indítványozó alkotmányjogi panasszal, illetve hogy a Kúria döntésével szemben nem állt további jogorvoslat a rendelkezésére.
- [17] 2. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [18] E tekintetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ügy az Alaptörvény IX. cikkében biztosított véleménynyilvánítás jogának és az Alaptörvény VI. cikkében rögzített magánszféra-védelemnek, valamint az Alaptörvény II. cikkében rögzített emberi méltóságnak alkotmányjogi jelentőségű kollízióját veti föl. A bírói döntés alkotmányossági vizsgálata kapcsán vizsgálni kell ugyanis, hogy a sajtószabadság gyakorlása jelen esetben alapot adhat-e az indítványozóról készített felvételek nyilvános bemutatására.

IV.

- [19] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [20] 1. Az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott panaszok elbírálása során az Alkotmánybíróság hatásköre nem terjed ki annak vizsgálatára, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {elsőként lásd: 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, és nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {elvi rögzítését lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság a bíróságok ítéleteit csak akkor bírálhatja felül, ha azok az Alaptörvény megsabta értelmezési tartományt megsértik, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz {lásd például: 3073/2017. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [29]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság ugyan támaszkodott a bíróságok által megállapított tényállásra (ennek hiányában nem is tudott volna döntést hozni), de hatásköre jelen ügyben sem terjedhetett ki annak felülbírlatára, hogy a bíróságok milyen tények alapján hoztak döntést vagy hogy azokat miképp értékelték. Az Alkotmánybíróság feladata abban állt, hogy meghatározza: az indítványozónak a bíróságok döntése folytán sérült-e valamilyen Alaptörvényben nevesített, indítványban hivatkozott joga.
- [22] 2. A bíróság által megállapított tényállás értelmében az alperes az indítványozó külföldi nyaralásáról, ezen belül egy szórakozóhelyen való időöltéséről jelentetett meg médiatartalmat, amelyhez a szórakozóhely promóciós videóját is megosztották.
- [23] Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy a Kúria az alkotmányos értelmezési tartományon belül maradt-e akkor, amikor úgy foglalt állást, hogy az Alaptörvény IX. cikkének védelme kiterjed a konkrét esetben az indítványozó magánélete egy szeletének feltárására.
- [24] Az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdése értelmében Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét. Az Alkotmánybíróság a 7/2014. (III. 7.) AB határozatában összegezte és megerősítette azt a gyakorlatát, „mely szerint a szólás- és sajtószabadság kettős igazolással bír, azaz az egyéni önkifejezés, illetve a politikai közösség demokratikus működése szempontjából egyaránt kulcsfontosságú. Az Alaptörvényben megerősített kettős igazolás pedig azt jelenti, hogy a véleményszabadságnak az alapjogok körében elfoglalt kitüntetett helyére vonatkozó értelmezés is változatlanul érvényes” (Indokolás [23]). Ez a határozat arra is rámutatott, hogy

„[a] sajtószabadság – amely felöleli valamennyi médiatípus szabadságát – a szólásszabadság intézménye. A sajtó ugyanis – tevékenységének egyre összetettebb és szerteágazóbb jellege mellett is – mindenekelőtt a véleménynyilvánításnak, a véleményformálásnak és a véleményalkotáshoz nélkülözhetetlen információszerzésnek az eszköze. A szólásszabadság kitüntetett jellege e tekintetben a sajtószabadságra is vonatkozik, és vonatkozik rá a szabadság kettős igazolása is: a sajtószabadság jelentőségét a szubjektív alapjog és a demokratikus közvélemény alkotmányos intézménye egyaránt igazolja. Az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdése ennek megfelelően a sajtószabadság elismerése mellett a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeinek biztosításáról is rendelkezik.” Az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdése a sajtószabadságot a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás garanciájának tekinti. Ez a tájékoztatás a „demokratikus közvélemény” információs érdekét szolgálja: azt, hogy a közvélemény a számára releváns tényekről, eseményekről adatot, tájékoztatást, illetve ezzel összefüggő véleményt kapjon.

- [25] Kitüntetett jellege ellenére sem tekinthető a sajtószabadság korlátlanak vagy korlátozhatatlannak. Az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdése szerint a véleménynyilvánítás nem sértheti az emberi méltóságot. A rendszertani értelmezésből, a véleménynyilvánítási szabadság és a sajtószabadság tartalmi összefüggéséből az következik, hogy az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdése a sajtószabadság tekintetében is irányadó.
- [26] A közéleti viták szabadsága és sokszínűsége nélkül nincsen szabad közvélemény és nincsen demokratikus jogállam {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [39]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a politikai jellegű közéleti szólások szabad kinyilvánítását tekinti a véleménynyilvánítás szabadsága legbensőbb védelmi körének {pl. 5/2015. (II. 25.) AB határozat, Indokolás [28]}. Ezekben az esetekben a véleménynyilvánítási szabadságból fakadó alkotmányjogi mércét különös szigorral szükséges érvényre juttatni, vagyis az ilyen jellegű szólások erősebb védelmet élveznek, és korlátozásuk csak a legszűkebb körben nyerhet igazolást {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [45]}. Az Alkotmánybíróság ennek keretében következetesen hangsúlyozta, hogy a közéleti viták lényegi részét jelentik a közélet alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő megnyilvánulások {3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [37]}.
- [27] A közéleti vita nemcsak a szűkebb értelemben vett politikai vitát jelenti, hanem valamennyi társadalmi jelentőségű kérdés megvitatása is ebbe a körbe sorolandó. Alkotmányosan az vizsgálendő, hogy az adott közlésnek (a médiatartalom megjelentetésének) van-e bármilyen köze egy adott közéleti vitához, illetve közszerepléshez. Amennyiben igen, akkor csak a kivételes esetekben igazolható a sajtó véleménynyilvánítási szabadságának a korlátozása.
- [28] Egy természetes személy életkörülményei, ide értve azt is, hogy hol nyaral és milyen szórakozóhelyre jár, az Alaptörvényben védett magánéletének részei. A bírósági döntések is egyhangúan jutottak arra a következtetésre, hogy az internetes honlap az indítványozó magánéletére vonatkozó tájékoztatást közölt és arról osztott meg korábban a nyilvánosság felé közvetített képet.
- [29] Jelen ügyben azonban a Kúria helyesen mutatott rá, hogy a magánélettel kapcsolatos információ megosztása (többszörözése) a közügyek vitatásához hozzájárul (Indokolás [22]). A puszta információs érdek (a közvélemény kíváncsisága, hogy az illető hol nyaral) nem szolgálhatna alapot az Alaptörvény II. és VI. cikkeinek korlátozására, a demokratikus vita lehetőségének biztosítása viszont igen. Ahogy arra a 14/2017. (VI. 30.) AB határozat rámutatott: „valamennyi közéleti párbeszéd igényt tarthat a közéleti vitákat és a közügyek vitatását megillető alapjogi védelemre” (Indokolás [35]).
- [30] Jelen ügy kapcsán az a kérdés, hogy a közlés (a képmás közzététele) a közügyek vitatásával összefügg-e, nem választható el az indítványozó személyétől, azaz a közszereplés kérdésétől.
- [31] Az Alaptörvény IX. cikkének fokozottabb védelme nem korlátozódik a közhatalmat gyakorló személyek tevékenységének bemutatására; a közügyek szabad megvitatásához hozzájárulhat olyan személyek magatartása is, akik egyébként közhatalmat nem gyakorolnak.
- [32] A 3145/2018. (V. 7.) AB határozat rámutatott, hogy „a közszereplők köre szélesebb a közhatalmat gyakorló személyek és a közszereplő politikusok körénél, nem alakult ki annak egyértelmű szempontrendszer, amely a közszereplői minőség megállapításának támpontjául szolgálna. Különösen indokolja azonban ennek a szempontrendszernek a jogalkalmazás számára történő egyértelművé tételét, hogy a megváltozott társadalmi viszonyok, különösen a telekommunikáció terjedése révén a közszereplői kör szélesedése figyelhető meg. Ennek a tendenciának az eredményeként olyan személyeknek is lehetősége nyílik egy-egy közéleti vita aktív alakítójává válni, akik korábban – státuszuk alapján – nem tartoztak a közszereplő fogalmi körébe. Ezek a személyek az ún. kivételes közszereplők” (Indokolás [45]). A határozat az ott vizsgált kontextusban a médiaszereplőket sorolta a kivételes közszereplők kategóriájába, amiatt, mert „közéleti vitákban jelentős véleményformáló hatással lépnek fel” (Indokolás [46]). Ez a jellemvonás nem csupán a médiaszereplőkre igaz, hanem azokra is, akik

hatással vannak politikai döntésekre és az államélet alakulására, vagy a médiában betöltött tulajdonosi szerepükön keresztül a közvéleményre. Az indítványozó kivételes közszereplői státusának igazolása vagy cáfolata pedig a közügyek szabad megvitatásának része. Az indítványozó társadalmi szerepe jelen ügyben olyan körülmény, ami „közéleti vita”, így e vonatkozásban az Alaptörvény IX. cikkének korlátozása csak kivételesen lenne igazolható.

- [33] Az Alaptörvény II. és VI. cikkeinek a védelmét a kivételes közszereplők is élvezik. Az általuk nyilvánosságra nem hozott, közügyekkel összefüggést nem mutató tevékenységüket (magánéletük védett részét) a média nem hozhatja nyilvánosságra az Alaptörvény IX. cikkére hivatkozással. Amennyiben viszont a közéleti vitának épp a magánélet egy szelete a tárgya, akkor – szorosan ebben a körben – a véleménynyilvánítás szabadságát kell előnyben részesíteni.
- [34] Ezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította: a Kúria nem lépte túl az értelmezés alkotmányos kereteit, amikor úgy foglalt állást, hogy az indítványozóra vonatkozó közéleti közléseket „a véleménynyilvánítás szabadságához fűződő jog legmagasabb szintű védelme illeti meg” (Indokolás [22]).
- [35] 3. Az Alkotmánybíróságnak azt is értékelnie kellett, hogy az eredetileg marketing célból készített – és így a csekélyebb alkotmányos védelmet élvező „kereskedelmi szólás” által védett {23/2010. (III. 4.) AB határozat, ABH 2010, 101, 122.; megerősítette: 3208/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [101]–[104]} – magánéletet ábrázoló képet az eredetitől eltérő céllal, más médiafogyasztók számára tettek elérhetővé.
- [36] Általánosságban kijelenthető, hogy ha valaki a magánéletének valamely elemét önként tárja fel a médiának vagy egyéb módon önként nyilvánosságra hozza, akkor ezen információ vonatkozásában már nem hivatkozhat magánszférajának védelmére. A Kúria kellően bizonyítottnak találta, hogy az indítványozó hozzájárult a róla szóló kép elkészítéséhez és megosztásához (Indokolás [21]), így ezt az Alkotmánybíróság is irányadónak tekintette. Az indítványozó nem hivatkozhat tehát az Alaptörvény VI. cikkének sérelmére a róla promóciós célból készült kép elkészítéséhez és megosztásához, ha ehhez előzetesen hozzájárult.
- [37] Kétségtelen, hogy az eredetileg „kereskedelmi szólásnak” minősülő médiatartalom az alperes közzététele folytán közéleti vitává, így „politikai szólássá” vált. Ez azonban nem oka a védelmi szint csökkentésének. Épp ellenkezőleg: közéleti vita lévén az Alaptörvény IX. cikkéből eredő jogosultságokat még az eredeti védelemnél is jobban kell védeni. A sajtószabadság gyakorlásának módjára vonatkozóan az Alaptörvény nem tartalmaz korlátozást. Megvalósulhat hagyományos vagy elektronikus módon, hírközléssel, képi ábrázolással vagy akár – mint a jelen esetben is – egy más célból készített filmkocka megszerkesztésével és közzétételével. Mindaddig, amíg a sajtószabadság gyakorlása nem sért más alapjogot, addig megjelenési formájától függetlenül az Alaptörvény IX. cikkének védelmét élvez.
- [38] Az Alkotmánybíróság tehát ezek vonatkozásában sem állapította meg, hogy a Kúria az Alaptörvény II., VI. és IX. cikkeinek alkotmányos értelmezésétől elrugaszkodott volna
- [39] 4. Végül az Alkotmánybíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a képmás közzététele egyebekben sértette-e az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogait.
- [40] Amennyiben a sajtó közügyek vitatásával kapcsolatos ügyben, közszerepléssel összefüggésben tesz közzé képmást, a „képmásvédelem” csak akkor lehet a sajtószabadság valós korlátja, ha a képmás közzététele – a felismerhetővé váláson túlmutatóan – valamilyen alapjog sérelmét (különösen az emberi méltóság vagy a magánélethez való jog megsértését) okozza {Vö. 28/2014. (IX. 29.) AB határozat, 17/2016. (X. 20.) AB határozat}. Ilyen esetekben kell a konkrét körülményeket alapul véve egyensúlyozni a sajtószabadság és a képmásvédelem eltérő szempontjai között. Külön nevesített alapjog hiányában közszereplés során mindenki túrni köteles képmása közzétételét.
- [41] Az indítványozó nem állította, hogy a bírói döntések sértették volna a jó hírnevét vagy becsületét. A közlés nem volt dehonesztáló, nem tüntette fel negatív színben az indítványozót. Erre tekintettel jelen esetben a bíróság helyesen mérlegelte, hogy önmagában annak a ténynek a közlése és képi bemutatása, hogy az indítványozó a nyaralása során egy szórakozóhelyen járt, nem jelenti a magánélethez való jog vagy az emberi méltóság aránytalan korlátozását.
- [42] 5. A fentiekre tekintettel az állapítható meg, hogy jelen esetben a sajtó a közügyek vitatásával összefüggésbe hozhatóan osztott meg médiatartalmat a közéletre hatást gyakorló magánszemély magánéletéről. Mivel jelen esetben épp a magánélet (az érintett vagyoni helyzete, életvitele) volt a demokratikus vita tárgya, az indítványozó a felvétel elkészítéséhez és promóciós célú megosztásához hozzájárult, ezért helyesen értelmezte a bíróság,

hogy ennek az információnak a széles közvéleménnyel való megosztása nem jelenti az indítványozó emberi méltóságának vagy magánélethez való jogának a megsértését. Arra pedig nem hivatkozott az indítványozó, hogy a képmás közzététele egyebekben is érintette volna az Alaptörvény II. és VI. cikkeiben rögzített jogait.

- [43] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény VI. cikkének (1) bekezdésben foglalt magánélet védelméhez való jog és a IX. cikk (2) bekezdésben foglalt sajtószabadság kollíziójának kérdésében elvi érveléssel mutat rá, hogy a közhatalommal nem rendelkező, de a politikai életre hatással bíró személyek magánélete sem zárható ki teljes mértékben a közérdeklődésből, különösen, ha ez a nyilvánosság előtt zajlik, feltéve, hogy az erről készült tudósítás a közéleti vitához hozzájárul, és nem sérti az érintett jó hírnevét vagy becsületét.
- [44] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította.
- [45] 6. Az Alkotmánybíróság a határozat Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdésének második mondata alapján, az alkotmányjogi kérdés jelentőségére tekintettel rendelte el.

Budapest, 2019. július 15.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [46] A többségi határozat az I., VI. és a IX. cikkekre vonatkozó alkotmánybíróági esetjogból törekedett megoldást levezetni a jelen ügyre, az ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezések ismertetése azonban elsikkadt. Szükségesnek látom ezeket is figyelembe venni, hiszen az Alkotmánybíróságnak nem általánosságban a bírói döntést (annak végeredményét) kell minősítenie, hanem az Alaptörvény 28. cikkére figyelemmel kifejezetten a bírósági jogszabály-értelmezést felülvizsgálnia.
- [47] A Kúria ítéletét érdemben a Ptk. 2:44. §-ának alkalmazására alapozta, amelynek az ítélet meghozatalakor hatályos szövege szerint „[a] közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja”.
- [48] Az ítélet az indítványozót a fenti rendelkezés értelmében „közéleti szereplő”-nek minősítette, a többségi határozat indokolása pedig saját fogalmi rendszerében „kivételes közszereplő” kategóriába sorolta azon az alapon, hogy az ide tartozó médiaszereplők mellett „közéleti vitákban jelentős véleményformáló hatással lépnek fel” azok is, „akik hatással vannak politikai döntésekre és az államélet alakulására, vagy a médiában betöltött tulajdonosi szerepükön keresztül a közvéleményre” (Indokolás 32).
- [49] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése és a Ptk. rendelkezése is azt feltételezte volna, hogy az Alkotmánybíróság vizsgálja, hogy a személyiségi jogok korlátozása szükséges és arányos volt-e. Az a körülmény, hogy erre a vizsgálatra nem került sor, arra enged következtetni, hogy az Alkotmánybíróság már önmagában a jogkorlátozás létét sem látta megállapíthatónak. Ezt a megközelítést támasztja alá a többségi határozatnak az a következtetése is, hogy „[a]z indítványozó nem hivatkozhat tehát az Alaptörvény VI. cikkének sérelmére a róla promóciós célból készült kép elkészítéséhez és megosztásához, ha ehhez előzetesen hozzájárult” (Indokolás 36). Ennek az értelmezésnek az elfogadását mindazonáltal a bírósági joggyakorlat orientálása érdekében célszerű lett volna explicit módon is rögzíteni.

- [50] Ha a fenti megközelítést vesszük alapul, akkor mérséklődik annak a jelentősége, hogy a vitatott sajtócikk megnyílt tartozott a „demokratikus vita” körébe. Megjegyzendő, az Alkotmánybíróság hatáskörének korlátai miatt nem vizsgálhatta felül a Kúria döntését abban a tekintetben, hogy a konkrét sajtócikk tartalma bármilyen közéleti vitához hozzájárult-e. Ebben a kérdésben az Alkotmánybíróság – Iustitiához hasonlóan, mintegy bekötött szemmel – a bíróságok által megállapított tényállást vette alapul.

Budapest, 2019. július 15.

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [51] A határozat rendelkező részével egyetértek, és részben az indokolásával is. Egyetértek azzal, hogy közéleti vita tárgya lehet, hogy valaki közszereplő-e vagy nem. Egyetértek azzal is, hogy ha valaki kifejezett nyilatkozatával vagy ráutaló magatartásával (így magánéleti adatainak nyilvánosságra hozatalával, vagy előre tudottan nyilvános, nyilvánosságra jutó eseményen, rendezvényen részvételével) lemond magánszférája védelméről, akkor később nem (vagy legalábbis nem feltétlenül) hivatkozhat magánélete megsértésére. Ez a két érv, amelyek értékelését a Kúria ítélete elvégezte, elegendő a határozat rendelkező részének alátámasztására.
- [52] Az indokolás további okfejtései viszont – így különösen az érintett személy vagyoni helyzete, az iránta megnyilvánuló érdeklődés, mint a magánélet védelmét befolyásoló körülmények figyelembe vétele – szükségtelenek, és nem is megalapozottak. Az ilyen körülmények ugyanis előre nem látható mértékben relativizálják a magánélet védelméhez fűződő alapjogot, és az érintettet végső soron kiszolgáltatják az irigységnek, a pletyka-éhségnek vagy politikai céloknak.

Budapest, 2019. július 15.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

- [53] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2019. július 15.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária alkotmánybíró különvéleménye

- [54] Az Abtv. 66. § (2) bekezdésben biztosított jogköröm alapján a következő különvéleményt csatolom a határozathoz.
- [55] Nem értek egyet az alkotmányjogi panasz elutasításával.
- [56] 1. Álláspontom szerint az eljáró bíróságok nem helytállóan jutottak arra a következtetésre, hogy az indítványozó – habár közjogi értelemben nem tekinthető közszereplőnek vagy közéleti szereplőnek – pusztán annak okán, hogy személyét széles körben befolyásos személyiségként ismerik, aki politikai döntéshozók társaságában jelent meg több esetben is, magánéletére kiterjedő sajtóérdeklődést a közéleti szereplőkkel azonos módon tűrnie kellene. Az indítványozó nem tölt be semmilyen státust és nem visel közhivatalt, valamint nem vesz részt a közéletben és nem jelenik meg a nyilvánosság előtt, így sem a közülethez, sem a közhatalom gyakorlásához nem köthető. Véleményem szerint önmagában a közhatalom gyakorlásában való informális közreműködés vagy tanácsadás nem tekinthető - részletesebb vizsgálat nélkül - olyan szempontnak, melynek okán a közszereplői (vagy közszereplő közeli) státus megalapozottságát magától értetődőnek lehetne tekinteni.
- [57] El nem ismerve az indítványozó közéleti szereplő mivoltát, de hangsúlyozva, hogy még abban az esetben, ha közszereplő lenne is, az nem vitatható, hogy a (reklámcélú) felvétel olyan magánjellegű program során készült

külföldön, egy zárt rendezvényen, mely még a közszereplőknek is védett szférájába tartozik. Ebből következően a közszereplői nyilvánosság és a közszereplői magánszféra ütközése, illetve ennek vizsgálata arra vezet, hogy a magánszférahoz tartozó körben a sajtószabadság korlátozás alá kell, hogy essen.

- [58] A negyedik alaptörvény-módosítással került az Alaptörvénybe – többek között – a IX. cikk (4) bekezdése. E rendelkezés szerint a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.
- [59] Az Alkotmánybíróság a 3122/2014. (IV. 24.) AB határozatban a következőket állapította meg: „[A]z Alaptörvény által védett véleménynyilvánítás köre a közhatalmat gyakorló személyekkel, valamint a közszereplő politikusokkal kapcsolatos vélemények esetében tágabb, mint más személyeknél, az emberi méltóságuknak az ő esetükben is van egy olyan lényegi, érinthetetlen magja, melyet az esetleges kritikát megfogalmazó személyek is kötelesek tiszteletben tartani.” {Indokolás [17]}
- [60] Ezt követően az Alaptörvény hetedik módosításával 2018. június 29-i hatállyal az Alaptörvény VI. cikke is módosult, és e cikk (1) bekezdésében a korábbinál nagyobb hangsúllyal jelenik meg a magánélethez való jog védelme. E rendelkezés szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. E rendelkezés kimondja azt is, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.
- [61] A többségi határozat vizsgálja ugyan az Alkotmánybíróság véleménynyilvánítás szabadságával és különösen a sajtószabadsággal összefüggésben kialakított gyakorlatát, azonban – álláspontom szerint – az alapjog korlátozhatóságával kapcsolatos szempontok vizsgálata, valamint az alapjogok ütköztetése nem meggyőző. Így különösen az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdéséből és XI. cikk (4) bekezdéséből következő a magánélet érinthetetlen magjára vonatkozó fokozottabb védelmi igény nem kapott kellő hangsúlyt a többségi határozatban.
- [62] 2. A fentiekből következően már az alperes sajtóterméknek vizsgálnia kellett volna azt, hogy adott esetben az, hogy esetlegesen a reklámcélú felvétel és annak nyilvánosságra hozatala a klub honlapján jogszerű volt, nem jelenti feltétlenül és automatikusan azt, hogy egy magyarországi, széles körben elérhető közéleti elektronikus sajtóban való megjelenést (névvel és képmással való továbbközlést) is indokolttá és jogszerűvé kell nyilvánítani.
- [63] Álláspontom szerint az alkotmányossági vizsgálat fő irányát egyúttal a bírósági eljárás fő csapásirányát a következő kellett volna, hogy képezze: vizsgálni kellett volna, hogy egyáltalán jogszerű közzétételnek minősül-e – az önrendelkezési jog gyakorlása szempontjából – az adott klub eltérést és tiltakozást (képmás feletti rendelkezést) kizáró szabályzata, ami hallgatólagos hozzájárulás megadásának tekinti az adott klubban való megjelenést, holott ez egyébként személyiségi jogi szempontból erősen vitatható és aggályos. Ilyen jellegű ráutaló magatartással adott hozzájárulás véleményem szerint a személy- és vagyonvédelem körében készített kamerafelvételek kapcsán ismerhető el, nem pedig egy marketing-jellegű felvétel vonatkozásában.
- [64] 3. Összességében úgy vélem, hogy egy magyar elektronikus sajtóterméktől elvárható, hogy tiszteletben tartsa a képmáshoz való jogot, akkor is, ha másodközlésről van szó, és ebben az esetben is érvényesítse a vonatkozó jogszabályi előírásokat, illetve az ítélkezési gyakorlatban kialakult elveket. Vagyis ha egy közszereplő (fenntartva, hogy az indítványozó nem az) egy szórakozóhelyen mulatja az idejét és költi a saját pénzét, ha a klub belső szabályzata sérti a képmáshoz való jogot, mert ez még egy közszereplőnek is védett tartomány, úgy ezt a magyar sajtóterméknek is érvényesíteni kell, és ehhez kell igazítania saját jogkövető magatartását.
- [65] A fentieknek megfelelően álláspontom szerint a helyes döntés a bírósági határozat megsemmisítése lett volna, azzal, hogy önmagában a jogsértés megállapítása kellő szankcióként szolgálhatna az ilyen esetekre, csupán nagyon mérsékelten érintve a sajtószabadságot.

Budapest, 2019. július 15.

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1224/2018.
Közzétéve a Magyar Közlöny 2019. évi 128. számában

